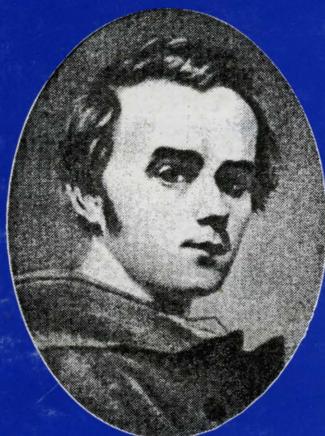

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-
МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДИВО СЛОВО

**УКРАЇНСЬКА МОВА Й ЛІТЕРАТУРА
В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

У НОМЕРІ ЧИТАЙТЕ:

«Малий ренесанс» і бурі в МУРі

Лінгвостилістичний аналіз

циклу Василя Стуса

«Трени М. Г. Чернишевського»

Навчання діалогічного мовлення

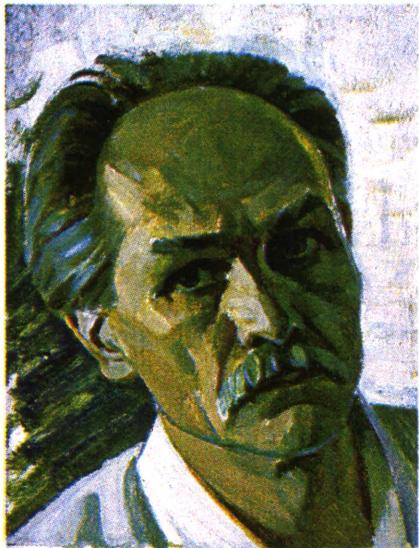
Бібліотека вчителя-словесника:

Юрій Шевельов

Вечір українського романсу

1'2003

МИСТЕЦЬКА ВІТАЛЬНЯ ВЕНІАМІНА КУШНІРА

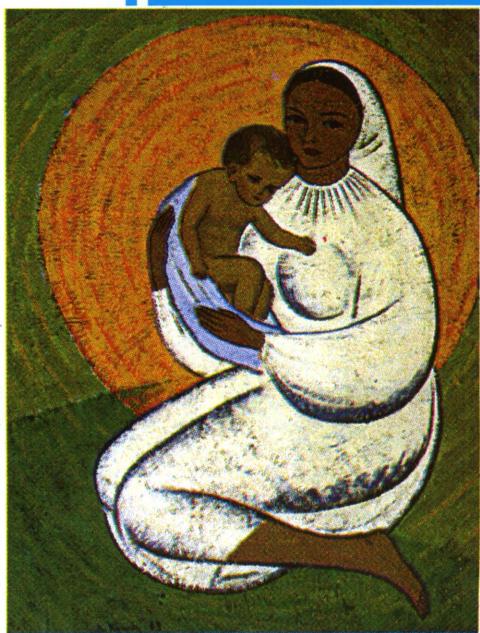
В. Кушнір. *Автопортрет*

В. Кушнір. *Процесальна мелодія*

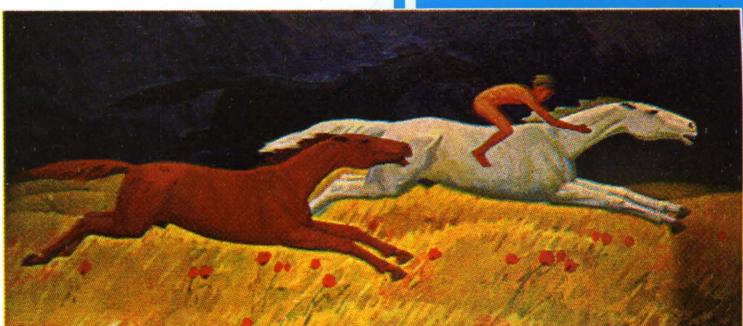
В. Кушнір. *Аркан*

В. Кушнір. *Нічого кращого немає...*

В. Кушнір. *Баба з козою*

В. Кушнір. *Коні*

СПОГАД ПРО ХУДОЖНИКА-ГРОМАДЯНИНА

Родина художника Степана Андрійовича Кириченка чекала на колядників.

За дверима заграла сопілка:

— Ой чи є чи нема

Пан-господар дома...

Двері відчинилися, і ватага колядників із незмінним своїм кошовим Леопольдом Ященком заповнила коридор і першу кімнату. Висока білява жінка у квітчастій хустці (Алла Горська) і ограйна молодиця (переодягнений Віктор Зарецький) одразу привернули увагу гостей, які вже завітали на святвечір 1963 р. в гостинну оселю.

А попереду надзвичайно рухливий, із виразним обличчям парубок. Він оглянув товариство, задоволено зів брови, скінув капелюха, граційно схилився перед господинею Надією Григорівною, відрекомендувався:

— Веніамін Кушнір.

І проколядував:

— Славим Тебе, Боже, славим Тебе нині —

Даруй долю, верни волю нашій неньці Україні.

Останні слова підхопили спочатку поодинокі голоси, а потім заклично повторило все товариство.

— А звідки, козаче, ти знаєш повний текст цієї колядки? — запитав Степан Андрійович.

— Бо її співали у Дунаївцях, де минало мое дитинство, так співали мої дядьки. — І додав стищеним голосом, — вояки УПА.

То хто ж був художник Веніамін Кушнір, автор славнозвісних полотен "Трембіта", "Червоні маки", "Кобза", один із керманичів і засновників Клубу Творчої Молоді (КТМ) 60-х рр., що очолював секцію художників?

Народився Веніамін Володимирович Кушнір 7 січня 1926 р. на Хмельниччині в селі Купин. Дитинство і юність минали на Поділлі, природа і звічай пісенного краю спричинилися певною мірою до пробудження в душі юнака непереборного бажання відтворювати бачене й пережите в художніх образах за допомогою фарби й пензля. Професійну освіту здобув у Львівському інституті прикладного й декоративного мистецтва в майстернях Р.Сельського, І.Гуторова, Й.Бокшая. Юнак наполегливо працював, торуючи свій шлях у мистецтві. Переїздить до Києва, створює широкомасштабні полотна "Лісоруби", "Плотогони", "Червоні маки". Національну свідомість Веніаміна Кушніра виховало не лише родинне середовище, а й львівська громада і плеяда національно активної київської інтелігенції початку 60-х. У 1954 р. його приймають до Спілки художників України. І врешті в 1961 р. Веніамін Кушнір завершує полотно "Трембіта", яке за свідчило високий професіоналізм майстра. Картина кликала підвістися з колін і боронити свої національні права. Це було своєрідне свідчення епохи 60-х, романтичної і трагічної доби воскресіння української душі.

Отже, до плеяди національно активної київської інтелігенції уже потрапив зрілий художником-громадянином, для якого доля України була найсвятішою молитвою. І одразу ж заявив себе найактивнішим членом КТМ. Був скрізь, де вирішувалися важливі або, на перший погляд, незначущі питання. Його можна було побачити серед колядників, на літературних і мистецьких заходах. Романтичний злет поєднувався у нього з тверезою розсудливістю. Він умів бачити і розпізнавати фальш у стосунках, підступність випадкових людей, які "затесалися" до шістдесятників.

Незабутньою подією для катоемівців була мандрівка 1963 р. по Прикарпаттю з відомим архітектором Григорієм Логвіним, який оповідав про пам'ятки старовини, про велич і тайну забутих напівзруйнованих храмів. Треба було бачити, як сприймав душою ті оповіді Веніамін Кушнір, щоб пізніше оживити їх у своїх полотнах "Кобза", "Аркан" та ін. Коні, що часто були дійовими особами у його картинах, ніби уособлювали незбориме прагнення українського народу до розкішності й свободи.

Червоні вершники, червоні коні,
Куди ви, нащо, де спітка вас бій?
У ковиловому степу стодзвонні
Вам каже путь спасенний бард сліпий.
І мчать гравасті крізь віки полинні,
Гуркоче грім, об землю б'ють копита.
І падають, і падають всесильні,
І корчиться, сичить олжка несамовита.

У манері художника владно співіснують та взаємодоповнюються романтичне й реалістичне начала. І тоді, коли він звертається до животворящого образу матері і тоді, коли зображує певні побутові реалії. Інколи здається, що його герой вийшли з української пісні чи думи. І це не випадково, адже музика надихала його, супроводжувала під час роботи. У мастерні художника постійно звучали мелодії Баха, Бетховена чи української народної пісні.

Короткочасним виявився романтичний спалах розкішності: 1965 рік ударили морозом по незмініх паростках української ідеї. Ударив, але не знищив прагнення до свободи. Почалися арешти. Ярослав Геврич, брати Горині, Панас Заливаха, Михайло Осадчий, десь близько тридцяти молодих людей, частина з яких торувала шлях у "Сибир неісходиму"... Арештовували, але не всіх. Чомусь поза увагою лишилася Алла Горська, Віктор Зарецький, Веніамін Кушнір і багато інших. Та хто ж тоді міг передбачити, що їм була уготована інша доля. Активна вдача Алли Горської кликала до дії. І вона поїхала на зустріч із своїми побратимами у царство одвічної мерзлоти. Не міг сидіти склавши руки і Веніамін Кушнір, який перебував у якомусь пригніченому стані, відчуваючи ніби провину перед засудженими: адже вони за гратахи, а він на волі. І коли повернулася Горська, він, розпитавши її про розставлені владою для мандрівників вовчі ями, вирушає в далеку дорогу.

... Колючий дріт, ворота і двері з надійною глухонімою охороною. А там, за тим дротом ступають по снігу люди в арештантському одязі. А серед них...

— Панасе, Гориню! Хлопці, я з вами!

Охоронці схопили візитера і повели за огорожу, щоб не галасував, охолов:

— Ето вам не мітінгі в Києві, хохли безмозгли...

Через три доби Веніаміна випустили і наказали не-гайно залишити Потьму. Усю зворотню дорогу його супроводжувало недремле око. Цинічно відвerto. У Москві Веніамін вирішив відіратися нарешті від чоловічка в темних окулярах. Забіг у метро, став на сходи ескалатора:

— Граждані! Остановітесь!..

Веніамін встиг ускочити у вагон. А розлючений чоловічок біг уздовж перону, вимахував руками і посилав навзгодін своєму підопічному "руський" мат.

А далі були німотні дні, роки, десятиліття "відлучення" художника Кушніра від мистецького процесу. Про нього "забули", викреслили, щоб і знаку не лишилося. Жодної виставки. Жодної згадки в пресі. Керівники Спілки художників добре знали свою справу. Інколи навіть не з примусу, а з переконання... А він зціпивши зуби працював. "Прометей", "Портрет Шевченка", "Козак Мамай", "Г.Сковорода", "Поцілунок єуди", "Христос у терновому вінку", "Автопортрет із свічкою" і найтрагедійніше — "Скерцо" ("Гвалтована Україна").

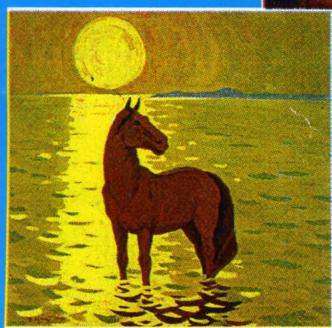
Та все ж доля зглянулася над Веніаміном і подарувала йому кілька годин радості. Пам'ятаю: площа перед будинком Верховної Ради. Щойно проголосили вердикт про незалежність України. Крізь багатотисячний натовп пробивається рухлива постать Кушніра із розпростертими руками, мовби він хоче обійтися увесь більш світ, біжить і кричить: "Свобода! Люди, ми — вільні!"

А вже 19 червня 1992 р. художник відійшов у вічність, дорого заплативши за свою романтичну мрію.

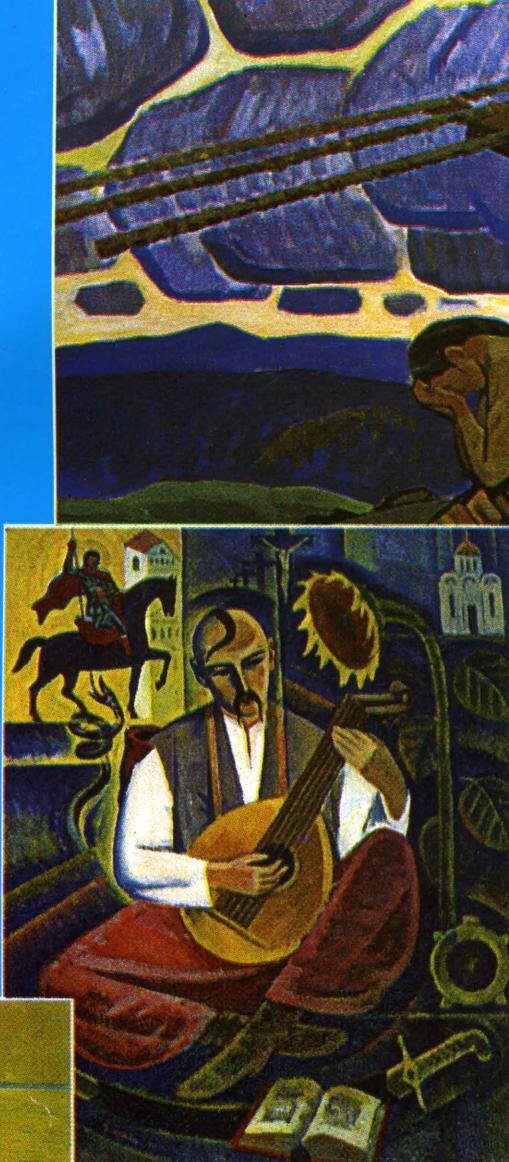
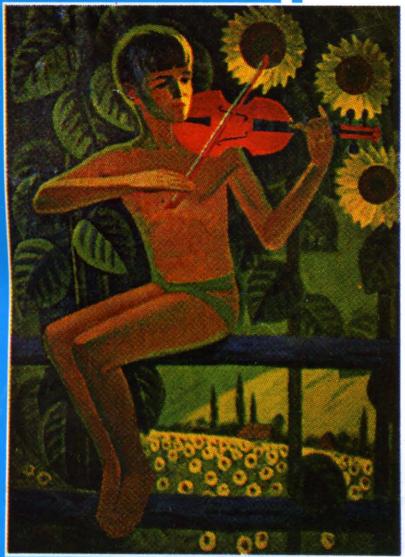
Ганна ІГНАТЕНКО,
м. Київ

МИСТЕЦЬКА ВІТАЛЬНЯ ВЕНДАМІНА КУШНІРА

В. Кушнір. Ранок

В. Кушнір. Соняшник

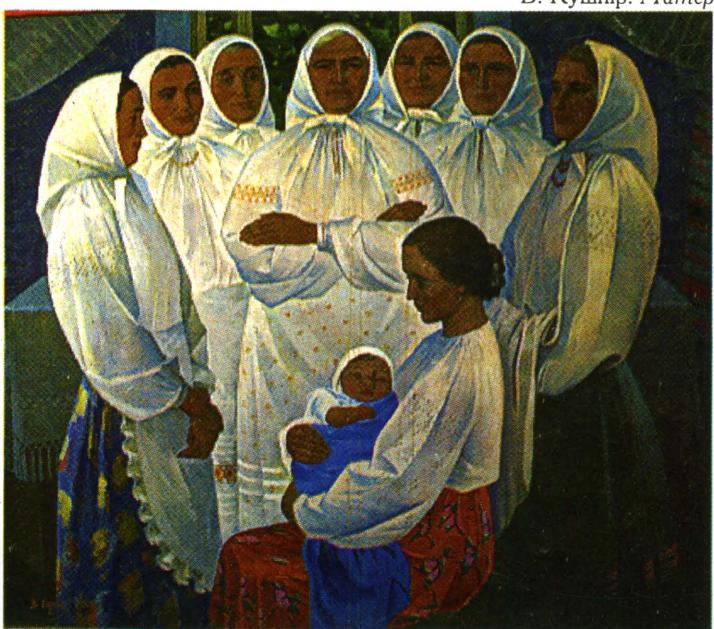
В. Кушнір. Козак Мамай

В. Кушнір. Трембіти сумують

В. Кушнір. Скердо
(Гвалтована Україна)

В. Кушнір. Матери